

FOTO KARIN JONKERS

'De zaak Shell' van Anoen Nuyens en Rebekka de Wit bij Frascati.

'We zijn allemaal deel van het probleem'

INTERVIEW **ANOEK NUYENS**
EN REBEKKA DE WIT

Theatermakers Anoen Nuyens en Rebekka de Wit schreven een toneelstuk over de rechtszaak van Milieudefensie tegen Shell.

Door onze medewerker **Marnix de Bruyne**

Ja, Shell wist het. Maar we waren echt niet de enige. *We all knew. We all gingen kalmjes door met het voltanken van onze auto's.*" Zelfbewust en redelijk overkomend vertolkt Jaap Spijkers op het podium van Frascati in Amsterdam het standpunt van Shell over de klimaatcrisis.

Het is de eerste van vijf monologen – ook de consument, de overheid, de burger en de toekomstige generatie nemen het woord – van een voorstelling die vooruitloopt op de klimaatzaak van Milieudefensie tegen Shell, die in december door de rechter wordt behandeld.

Shell maakte al in 1991 de film *Climate of Concern*, waarin experts wijzen op de gevaren van klimaatverandering. De film dient als bewijsmateriaal in de rechtszaak. Maar, oreert Spijkers in zijn monoloog, Shell kan zijn olie- en gasboringen niet staken zolang consumenten blijven vliegen en tanken. „U vraagt, wij draaien." Bovendien is het concern „door de wet gebonden aan onze aandeelhouders" – veelal pensioenfondsen, die „desnoods" stemmen „voor de vuilste industrieën, zodat u er warmpjes bijzit als u met pensioen gaat".

„Het is slimme retorica", zegt Anoen Nuyens (36), die het stuk schreef met Rebekka de Wit (34). „Want aandeelhouders kun je beïnvloeden, als je dat wilt." Nuyens las tiental-

len toespraken van verschillende ceo's van Shell om het stuk te schrijven, vertelt ze in een videogesprek. Sommige kon ze waarderen, zoals die van Cor Herkströter, Shell-baas in de jaren negentig. „De huidige ceo Ben van Beurden is een soort hologram: je merkt dat er vijf juristen en spindoctors door zijn toespraken gaan. Van hem komt 'u vraagt, wij draaien'."

Verantwoordelijkheidscrisis

Het stuk moet geen aanval op het olieconcern zijn, zegt ze. „De klimaatcrisis is in feite een verantwoordelijkheidscrisis, waarbij elke partij wijst naar de ander. Maar als Shell schuldig wordt verklaard, gaan ze in beroep, tot aan de Hoge Raad. En als ze stoppen met boren, neemt een ander oliebedrijf hun bronnen over. Je vindt nooit bij één partij een oplossing voor de klimaatcrisis. Het stuk nodigt hopelijk uit om te beseffen dat we allemaal deel van het probleem zijn. Dat vind ik een hoopvolle gedachte. Als je klimaatverandering niet ziet als een komeet die op ons afkomt, maar als een crisis van mensen, weet je dat iedereen kan bijdragen aan een oplossing."

Mede om die reden kozen ze voor monologen, in plaats van het nabootsen van een rechtszitting of debat. Nuyens: „Je hebt al genoeg debatavonden over het klimaat

waarbij mensen tegen elkaar ingaan. Nu moet je blijven luisteren, ook naar het perspectief van Shell. Dat is de kracht van theater: een van de laatste plekken waar je niet weg kunt zappen of op je telefoon kijkt."

De klimaatzaak tegen Shell is niet uniek. Jurist Laura Burgers (31), die op 11 november haar proefschrift verdedigt over klimaatzaken, onderzocht acht Europese zaken, waaronder die van Milieudefensie en een klimaatzaak in België.

Burgers: „De zaken laten zien dat milieu en klimaat steeds meer tot de grondrechten zijn gaan behoren. En als grondrechten of mensenrechten in het geding zijn, kun je als rechter met een vonnis komen dat ingaat tegen de wens van de regering, tegen democratische tot stand gekomen meerderheidsbeslissingen."

Nuyens: „Mensen vragen weleens: waarom maken jullie geen stuk over de liefde? Maar ik kan me nu geen liefdevollere voorstelling voorstellen dan over het klimaat: ik wil de aarde behouden, omdat ik er zo van houd."

De zaak Shell, een coproductie van Frascati Producties en De Nwe Tijd, is van 3 t/m 6 november gratis te zien via een livestream op frascatitheater.nl, inclusief discussie na afloop. Aanvang 19:30 uur.